

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2558/00225

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	28 พ.ค. 2558	45	16308	3

ก๊ีบตอง ชื่อหน่วยไม้คนล้านนา พระบัญชาการนำมาขอมฝ้ายให้คงทน

ไม้ต้นใหญ่ อายุยืนยาวเรียกกันว่า ไม้ยืนต้น ปะก๊ีบตองก็เป็นต้นไม้ที่อยู่ในกลุ่มไม้ยืนต้นนี้ ที่ผู้คนล้านนา นำลูกมาใช้ตำแล้วกรองเอาน้ำมันขอมฝ้าย หรือเครื่องมือที่ใช้ดักจับสัตว์น้ำ เช่น ฝืนแห ฝืนหิง ฝืนจ้ำหรือขอมเมื่อได้ขอมน้ำปะก๊ีบตองแล้วเส้นฝ้ายหรือ ฝืนแห เหล่านั้นจะเหนียวและคงทนไม่เปื่อยยุ่ยง่าย

วันนี้มีโอกาสดูศึกษาพื้นที่กับนักศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชาวบ้านขณะที่เดินผ่านหมู่บ้านเห็นต้นไม้ต้นหนึ่ง ยืนสูงตระหง่าน ออกลูกดกกลม มีทั้งลูกสีเขียวยังไม่สุก และลูกสีเหลืองอมส้ม ที่แก่จัดหรือ

สุกงอม บางลูกร่วงหล่นตามพื้นดิน

ด้วยความสงสัยจึงเก็บลูกมันขึ้นมา แล้วถามชาวบ้านที่กำลังนั่งอยู่ในร่มไม้ว่ามันเป็นต้นอะไร? พ่ออุ๊ยตอบว่า "ต้นปะก๊ีบตอง" ท่านยังบอกต่อไปอีกว่า "หน่วยมันกินได้ มีรสหวานอมฝาดนิดๆ"

พ่ออุ๊ยหยุดพูดแล้วอมยิ้มมองดูที่หน่วยปะก๊ีบตอง ส่วนเราเมื่อได้ยินดังนั้น จึงถามท่านต่อไปว่า นอกจากการกินได้แล้ว ผู้คนเขาเอามาทำอะไรได้อีก...?

พ่ออุ๊ยบอกว่า "คนตะก่อนเขาเอาหน่วยดิบๆมาตำให้แหลว แล้วกรองเอาน้ำฝาดของมัน ผสม

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2558/00225

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	28 พ.ค. 2558	45	16308	3

น้ำธรรมชาติย่อมมีดินแถม ย่อมมีน้ำหรือ ย่อมมีดิน
หึ่ง หรือตาข่ายดักซ็อนสัตว์น้ำ หรือย่อมมีดินจับ
คนไทยเรียกว่า "โพรงพาง"

เราขอความรู้จากท่านสรุปว่า การนำน้ำ
จากปะก๊บตอง มาใช้นั้นต้องเอาหน่วยหรือลูกที่ดิบๆ
เพราะมีรสฝาด น้ำของมันจะรัดเส้นฝ้ายที่ลัก
ทอเป็นผืนแห หรือเครื่องมือจับปลา ให้อยู่คงทน แม้
จะถูกแช่น้ำหรือต้องใช้น้ำทำให้เปียกอยู่เสมอ
ก็จะไม่เปื่อยยุ่ย

ดังนั้นเมื่อเจ้าของนำเครื่องมือต่างๆไป
จับสัตว์มาแล้ว จึงต้องผึ่งให้แห้งและนำไปย้อมชุบ
ในน้ำปะก๊บตองจะทำให้ปะก๊บตองรัดเอาเส้นฝ้ายให้
คงทนเสมอ

ภาพ หน่วยปะก๊บตอง แหล่งเรียนรู้
พะยูนล้านนา ม.6 ต.ดอนแก้ว อ.แมริม จ.เชียงใหม่.

...นิคม พรหมมาเทพย์...